

Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı'na İlişkin Görüş Çevre Komisyonu'na İletildi...

TMMOB'TAN TBMM'YE GÖRÜŞ

TMMOB, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile ilgili uyarı ve eleştirilerini TBMM Çevre Komisyonu'na iletti. TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Soğancı, yaptığı yazılı açıklama ile tasarının bu haliyle kabul edilemez olduğunu belirtirken, meslek örgütleri ve bilim insanları görmezden gelinerek hazırlanan tasarının bir an evvel geri çekilmesini istedi. Soğancı, tasarının içerdiği yanlışlıklar nedeniyle ülkemizin doğal zenginliklerinin ve doğa koruma alanındaki kazanımlarının onarılmayacak biçimde zarar görmesine yol açabileceği uyarısında bulundu. Tasarının yeniden düzenlenmesi talebini dile getiren Soğancı, yeniden hazırlanacak tasarının görüşülmesi sürecine de ilgili demokratik kitle örgütlerinin katılımının sağlanmasını istedi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 11 Ocak 2011 tarihinde, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile ilgili TMMOB Görüşü'nün TBMM Çevre Komisyo-

nu'na gönderilmesi ile ilgili yazılı bir açıklama yaptı. Soğancı, açıklamada "Korunan alanları istisna-özel kanun kapsamından çıkaran, iç içe geçen doğal ve kültürel değerleri birbirinden ayırtıran, sürdürülebilirlik adı altında kullanımı amaç edinen, ulusal değerleri yerel çıkarılara devreden, doğal değerleri piyasa malına dönüştüren, korunan alanlarda imar mevzuatı ile yapılaşma yolu açan bu tasarıya 'Hayır' diyoruz" görüşünü bildirdi.

Tasarının bir bütün olarak değerlendirildiğinde, doğayı koruma açısından "sistemik bir gerilemeye karşılık geldiği"ne dikkat çeken Soğancı, açıklamasında tasarıyla ilgili şu değerlendirmeleri yaptı:

"Kanun Tasarısı, var olan bir eksikliği gidermekten çok, koruma çabalarının 'yatırım' adı altında sürdürülen 'talan' anlayışına terk edilmesinden başka bir şey değildir. Söz konusu tasarıyla, kanunlarda yaratılan istisnalar, sağlanan imtiyazlar, görmezden gelinen

işgallerle yetinilmeyip ülke yüzölçümünün yüzde 2'si bile olmayan 'doğal korunan alanlar' özel kanun kapsamından çıkarılmaktadır.

Yasa tasarısı ile bilimsel çalışmayı zorunlu kılan, ulusal ve uluslararası nitelikte değer taşıyan alanlara ilişkin karar alma yetkisi 14'ü bürokratlardan oluşan 20 kişilik kurula verilmekte, ülkemizin en önemli doğal değerleri, görevleri koruma kararlarıyla çoğunlukla çelişen 'yönetici bürokratlara' emanet edilmektedir. Yasalaşması halinde böylesi bir düzenleme, 87 yıllık Türkiye Cumhuriyeti'nde alınmış en koruma karşıtı karar olarak tarihe geçecektir."

Açıklamada, Tasarın'nın Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (BÇS) de dahil olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu çok sayıda uluslararası anlaşmanın yanı sıra Anayasa'nın "Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması" başlığı altında yer verilen 63. Maddesi'ndeki; "Devlet, tarih, kültür

ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır" ilkesine de açıkça aykırı olduğu vurgulandı. Açıklamada, tasarının maddeleri şöyle değerlendirildi:

"Kanun Tasarısı, amaç maddesinden başlayarak 'yatırım' adı altında bu alanlara göz dikmiş olan 'talan' örgütleyicilerine karşı teslim bayrağını çekmektedir. Gerekçesinde mevcut mevzuatı ve uygulamaları 'Kuralcı ve yasağcı mantık' olarak nitelendirerek, 'katılım' ve 'danışma' organları dışlanmakta, Çevre ve Orman Bakanlığı her durumda tek başına 'son sözü' söyleyebilecek bir konuma getirilmektedir. 'Koruma-kullanma dengesi' ifadesi kisvesi altında 'kullanmayı' amaç içine sokan düzenlemeler, ülkemizin en önemli doğal değerlerinin gözden çıkarıldığının kanıtıdır. Bu alanlar sürdürülebilirlik içerisinde ekonomik faaliyete açılacak demektir. Tasarı ile mevcut ÇED süreçleri sayesinde korunan alanlarda gerçekleşen tahribat bu sefer Ekolojik Etki Değerlendirmesi (EED) adı altında hazırlanacak raporlarla yürütülecektir. ÇED raporları benzeri bir süreçle korunan alanlar yatırımlara açılmış olacaktır."

Tasarının; tesis edilecek izinler, intifa ve irtifak hakları ile ilgili bölümünde ülkemizin neredeyse tüm korunan alanlarının özel kişi ve şirketlere tahsis edilebilir hale getirildiğine dikkat çekilen açıklamada, "üstün kamu yararı ve stratejik kullanım" tarifi ile izin, intifa ve irtifak hakkı verme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verildiğine işaret edildi. Bu düzenlemenin yol açacağı tahribatı açıklamada şöyle ortaya konuldu:

"Bunun meali şudur: Munzur, İkizdere, Ilisu vadisi vb.'de yapılmak istenen HES'ler; Kuşadası, Küre Milli Parkı vb.'ne yapılmak istenen otoyollar, sanayi tesisleri, maden işletmeleri 'üstün kamu yararı ve stratejik kullanım' olarak tarif edilebilir ve Bakanlar Kurulu bu yatırımlara izin verebilir.

Kanun tasarısıyla, 'Milli Parklar Kanunu' ve 'Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu' gibi 'özel kanun' niteliğine sahip yasalar tarafından korunan alanlar, 'genel kanun' niteliğindeki bir düzenleme içine sokularak, 'Maden Kanunu', 'Turizmi Teşvik Kanunu', 'Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu' gibi 'özel kanun' niteliğini koruyan yasalar karşısında koruma kararları üstünlüğünü yitirmektedir."

Tasarının dayandırıldığı doğa koruma stratejisinin, "yanlış" ve "gerçekçi olmadığı" belirtilen açıklamada, şu uyarılar yapıldı:

"Doğa korumanın temel araçlarından biri olan planlama, siyasal iktidarların her türlü keyfi uygulamasına açık bırakılmıştır. Tasarıdaki kavramsal boşluklar, belirsizlikler ve anlam kaymaları, uygulamaları kargaşaya dönüştürebilecek, ilgili kuruluşlar arasında çatışmalara yol açabilecek, doğa koruma alanında şimdiye kadar elde edilebilen kazanımları da geçersizleştirebilecektir! Tasarıyla, siyasal iktidarlara daha önce çeşitli koruma yapılarına ka-

vuşturulmuş alanları bu yapılarından çıkarma olanağı getirilmektedir. Tasarıda tanımlanan Mahalli Biyolojik Çeşitlilik Kurulu, halkın çok zayıf bir şekilde temsil edildiği, il bazında yapılan bir örgütlenmeyi tanımlamaktadır. Bu değerlendirme, Anayasa'nın katılımcılık ilkesine zıt olmasının yanı sıra, 1996 yılında taraf olduğumuz Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin 'ekosistem yaklaşımı prensibine' aykırıdır."

Doğaya ve biyolojik çeşitliliğe karşı işlenen fiillerin kabahat kapsamından çıkıp, suç kapsamına girmesi beklenirken, tasarıyla bu beklentinin boşa çıktığı ifade edilen açıklamada, "mutlak koruma bölgesinin habitat kaybına yol açacak ölçüde" ciddi tahribatların bile komik denebilecek bir üst sınırdan cezalandırılmasının öngörüldüğü kaydedildi. Açıklamada, tüm dünyada önemli gündem maddelerinden birini oluşturan yabancı ve yayılımcı tür girişinin önlenmesi konusunun muğlak bir biçimde geçiştirilerek, doğa ve biyolojik çeşitlilik bakımından çok sakıncalı bir durum meydana getirildiği belirtildi. ◀

